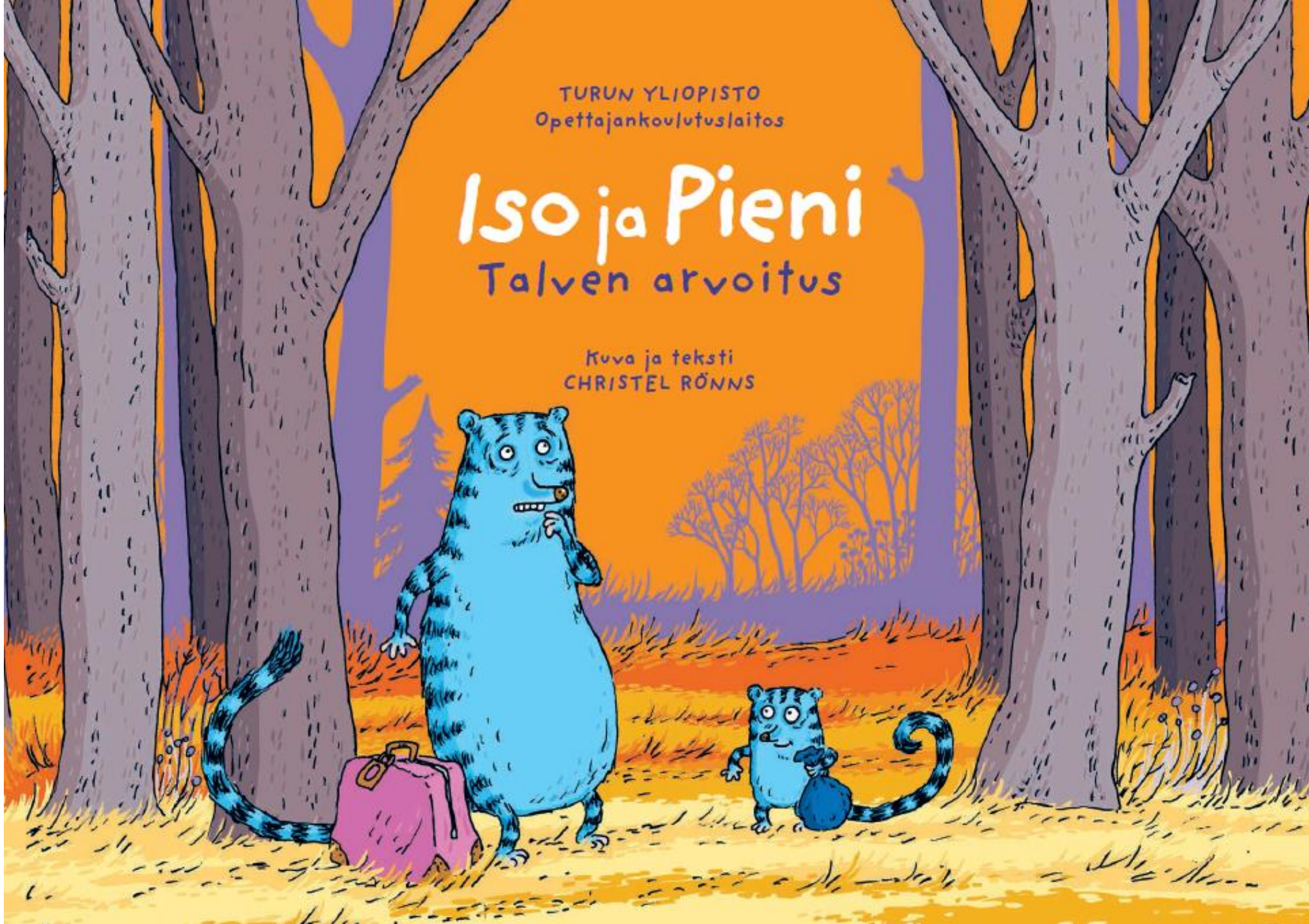

TURUN YLIOPISTO
Opettajankoulutuslaitos

Iso ja Pieni

Talven arvoitus

Kuva ja teksti
CHRISTEL RÖNNS

Vieras metsä tuntui suurelta ja pelottavalta.
Iso ja Pieni seisivat pienellä aukealla ja
katselivat ympärilleen.
Monta silmäparia seurasi heitä piiloistaan.
Iso puristi epävarmana kassia sylissään,
maassa lojui suuri salkku.
Pienen hikisessä tassussa heilui sininen pussi.
Puissa suhisi sisukas tuuli, ja hämähäkin seitit
heilivat pensaissa.

Iso istutui synkkänä suurelle kivelle.
– Seikkailut eivät ole suuria otuksia
varten, se surkutteli.

Pieni siristi silmiään syysaurion
säteissä ja tunsi, miten sydän sykki
jännityksestä. Se istutui sammalelle,
pöimi kassistaan tussin ja muistivihon
ja raapusti jotain vihkoon.

Pieni kirjoitti:
Puuskan voimä puissa kuulla,
saatan sitä myrskyks' luulla.

Raaka puhuri repi lehtiä puista.

– Tule suojaan, täällä tuulee, kuului reipas ääni. – Oletteko reissanneet pitkään? ruskea otus kysyi. – Haetaan vettä, tuolla on puro. Keitetään puuro, se lämmittää.

Iso ryhtyi rallattamaan raikuvasti.

– Rallatus auttaa joskus, kun pelottaa oikein hurjasti, Pieni kertoi. – Me ei tiedetä, miten täällä ollaan.

– Hurraa, olette törmänneet juuri oikeaan ratkaisuun, nimittäin minuun! otus huudahti.

– Kohta tulee raastava talvi, johon täytyy varustautua ripeästi. Tehdään kierros metsässä, saatte tutustua muihin. Me autamme teitä. Ensin pitää rakentaa talvisuoja.

- Minulla on raidallinen rantapallo, Iso yritti rehennellä.
- Kun lunta sataa, ei auta vaikka olisi sata rantapalloa, joku sanoi.
- Turha surra. Nyt evät heilumaan, sitten vasta eväät, joku toinen totesi.

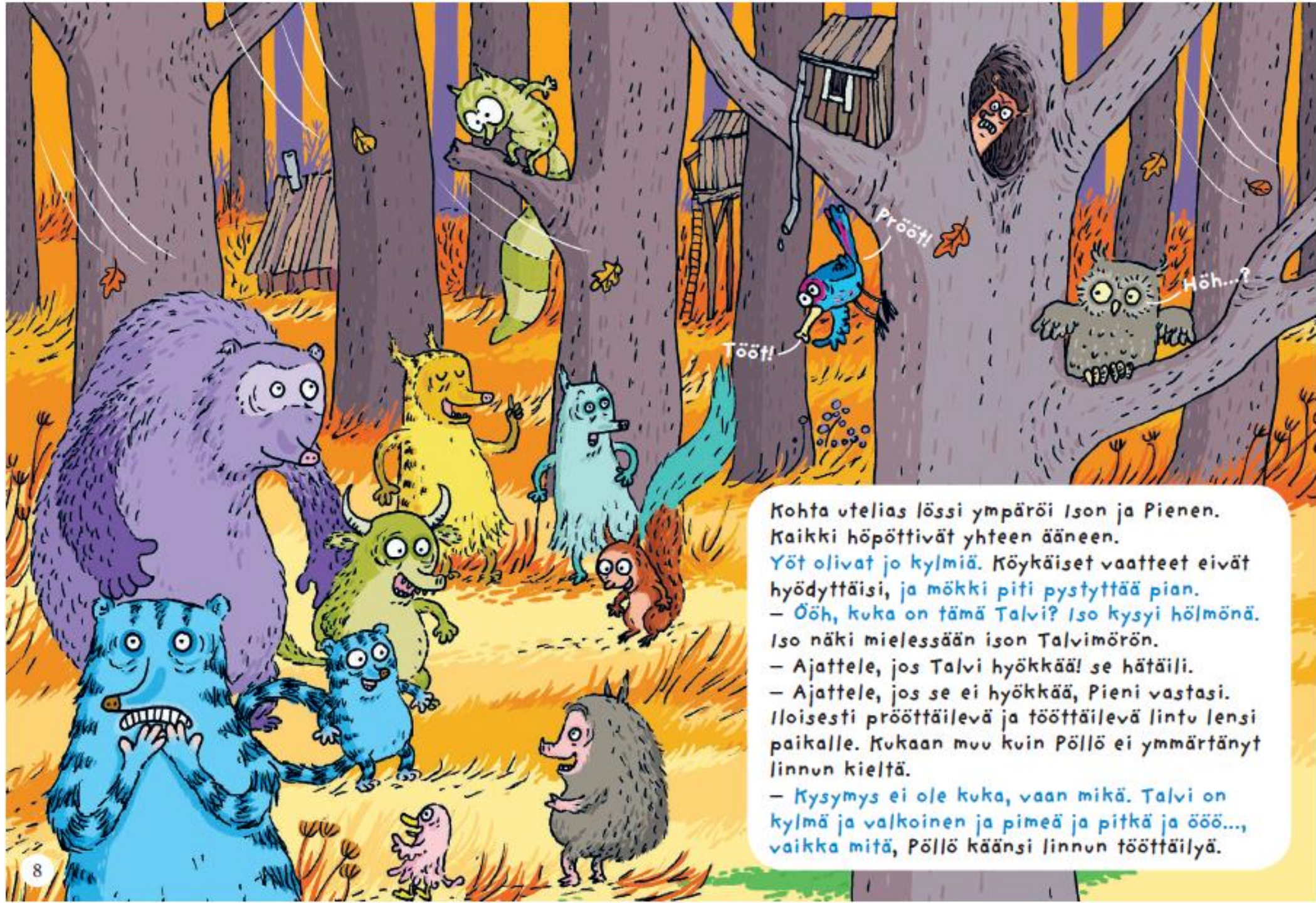
rakkaus

ruusu

roikkua

pieni kirjoitti taas vihkoonsa:
 Puuskan voin mä puissa kuulla,
 saatan sitä myrskyks' luulla.
 Rytelkössä ryöppy roiskuu.
 Kura, kuura! Räntä loiskuu!

Kohta utelias lössi ympäröi Ison ja Pienen. Kaikki höpöttivät yhteen ääneen. Yöt olivat jo kylmiä. Köykäiset vaatteet eivät hyödyttäisi, ja mökki piti pystyttää pian.

- Oöh, kuka on tämä Talvi? Iso kysyi hölmönä. Iso näki mielessään ison Talvimörön.
- Ajattele, jos Talvi hyökkää! se hätäili.
- Ajattele, jos se ei hyökkää, Pieni vastasi. Illoisesti prööttäilevä ja tööttäilevä lintu lensi paikalle. Kukaan muu kuin Pöllö ei ymmärtänyt linnun kieltä.
- Kysymys ei ole kuka, vaan mikä. Talvi on kylmä ja valkoinen ja pimeä ja pitkä ja ööö..., vaikka mitä, Pöllö käänsi linnun tööttäilyä.

Kaikki hötkyilivät ja törmäilivät työn touhussa. Marjoja ja sieniä kerättiin. Joku toi ison pullon öljyä. Iso pyöri työmaan ympärillä. Se tunsu itsensä kömpelöksi ja päätti keskittyä syömään. Siitä tulikin ihanan lötkö olo. – Eipäs löysäillä. Hyötytyöhön nyt! joku komensi silloin möreällä äänellä.

pöllö

höyhen

työkalu-pakki

köysi

Ja pieni kirjoitti jälleen vihkoonsa: Puuskan voin mä puissa kuulla, saatan sitä myrskyks' luulla. Ryteikössä ryöppy roiskuu. Kura, kuura! Rantä loiskuu! Jotta onni olis myötä, söpö mökki vaatii työtä.

- Mennään Tyynen kauppaan, joku ehdotti.
- Siellä myydään vaikka mitä. Se on hyvä syy käydä siellä joka syksy.

Kauppan hyllyt notkuivat tavaraa.

- Pian on hyytävän kylmä ja lämpimät kimpsut ja kampsut ovat tarpeen. **Kun on kylmä sää, täytyy varustautua kunnolla. Iso synäsi rikkinäistä haavia.** – Tämä ei kyllä ole häävi haavi.
- Älä nyt haaveile kalastuksesta, etsi meille tyynyt, ja kummallekin takki ja takki, Pieni pyysi tassuissaan mehupullo ja kanelipulla.

– Meillähän on tyylikkäitä tavaroita mukana. Pystyisikö ne vaihtamaana johonkin hyödylliseen? Pieni keksi ja tonki matkalaukkua.

– Eii! Iso nyyhkäisi ja pyyhki kyyneleitään.
– Tuota ei ainakaan vaihdeta, se on hienoin pillini! se ynisi ja piilotti pillin pyllynsä taakse.

Lopulta Isolla ja Pienellä oli kaikki tarvittava talvea varten.

Ja Pieni kirjoitti taas vihkoonsa:

Puuskan voin mä puissa kuulla,
saatan sitä myrskyks' luulla.
Ryteikössä ryöppy roiskuu.
Kura, kuura! Räntä loiskuu!
Jotta onni olis myötä,
söpö mökki vaatii työtä.
Turhat takit, tikit, tyynyt.
Hankin takit, tikit, tyynyt.

Metsän ylle laskeutui sininen hämy,
mutta Pienen onnellinen hymy ei hyytynyt.
Se ihaili päivän aikaansaannoksia.
Mökki antoi mainion suojan koleaa keliä
vastaan. Sisällä oli lämmin ja kuiva.
Nyt heillä oli kaikkea yllin kyllin.
Pieni ja Iso ryömivät sänkyyn, pehmeän
punaisen tikkitäkin alle.
Iso pöyhi tyynyt sopiviksi.

köysi

käyrätorvi

nuolla

Pieni raapusti vielä jotain vihkoonsa ja luki sitten Isolle kirjoittamansa runon.

Puuskan voin mä puissa kuulla,
saatan sitä myrskyks' luvlla.
Ryteikössä ryöppy roiskuu.
Kura, kuura! Räntä loiskuu!
Jotta onni olis myötä,
söpö mökki vaatii työtä.
Turhat helyt oon jo myynyt.
Hankin takit, täkit, tyynyt.
Suoja, lämpö, ruoka riittää.
Hyvää yötä, Iso kiittää!

oi, joi!

pöytä

öyh, oih!

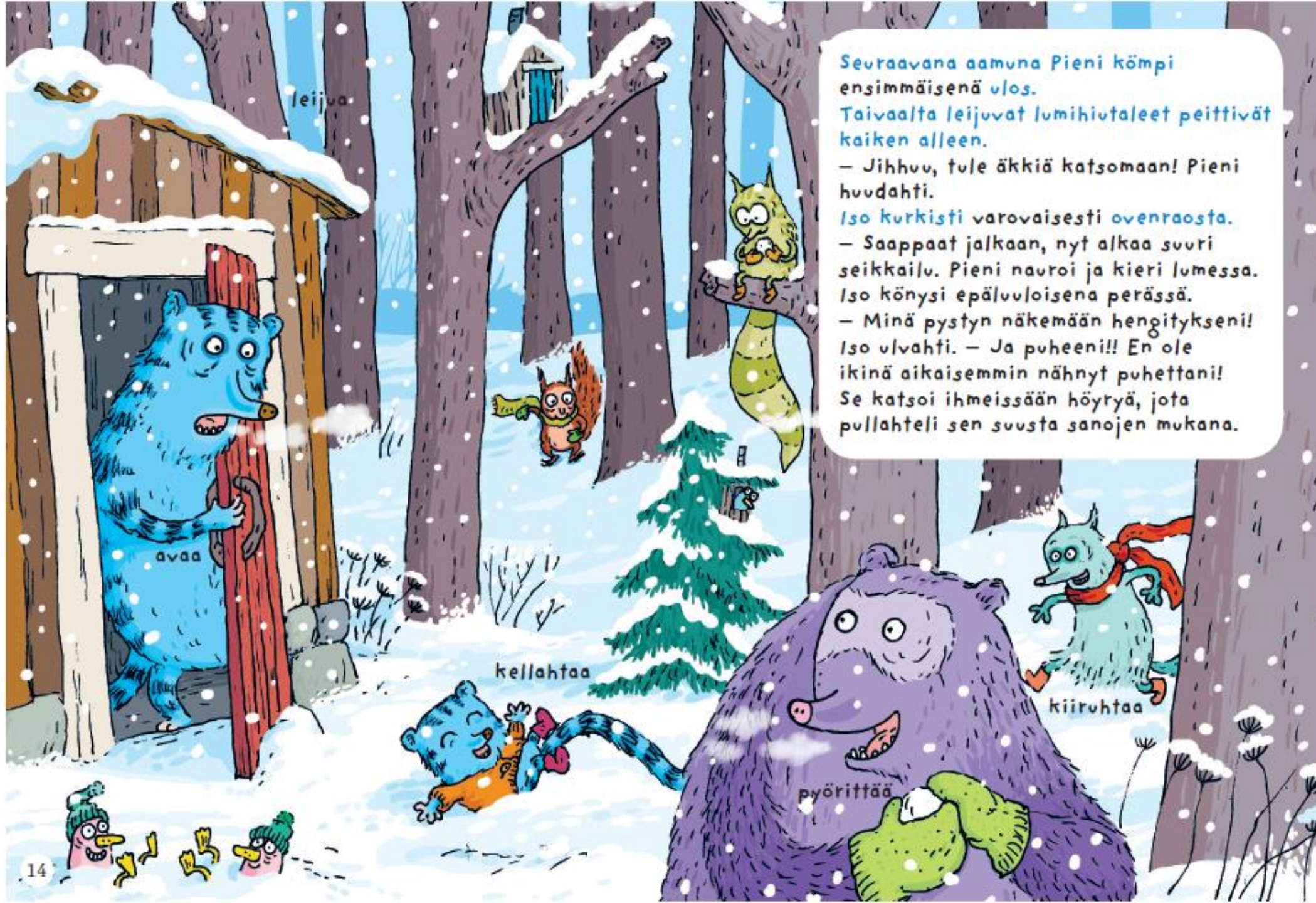
saippua

– Aivan loistava! Iso kiekaisi ääni väristen.

– Tuo ei ole mitään turhaa löpinää. Sinä lyöt kyllä kaikki suuret runoilijat laudalta!

Isosydän läikkyi ylpeydestä.

Päivän työn uuvuttamina Isosydän ja Pienen silmät eivät tahtoneet enää pysyä auki. Ulkona yö jo pimeni.

Seuraavana aamuna Pieni kömpi ensimmäisenä ulos.

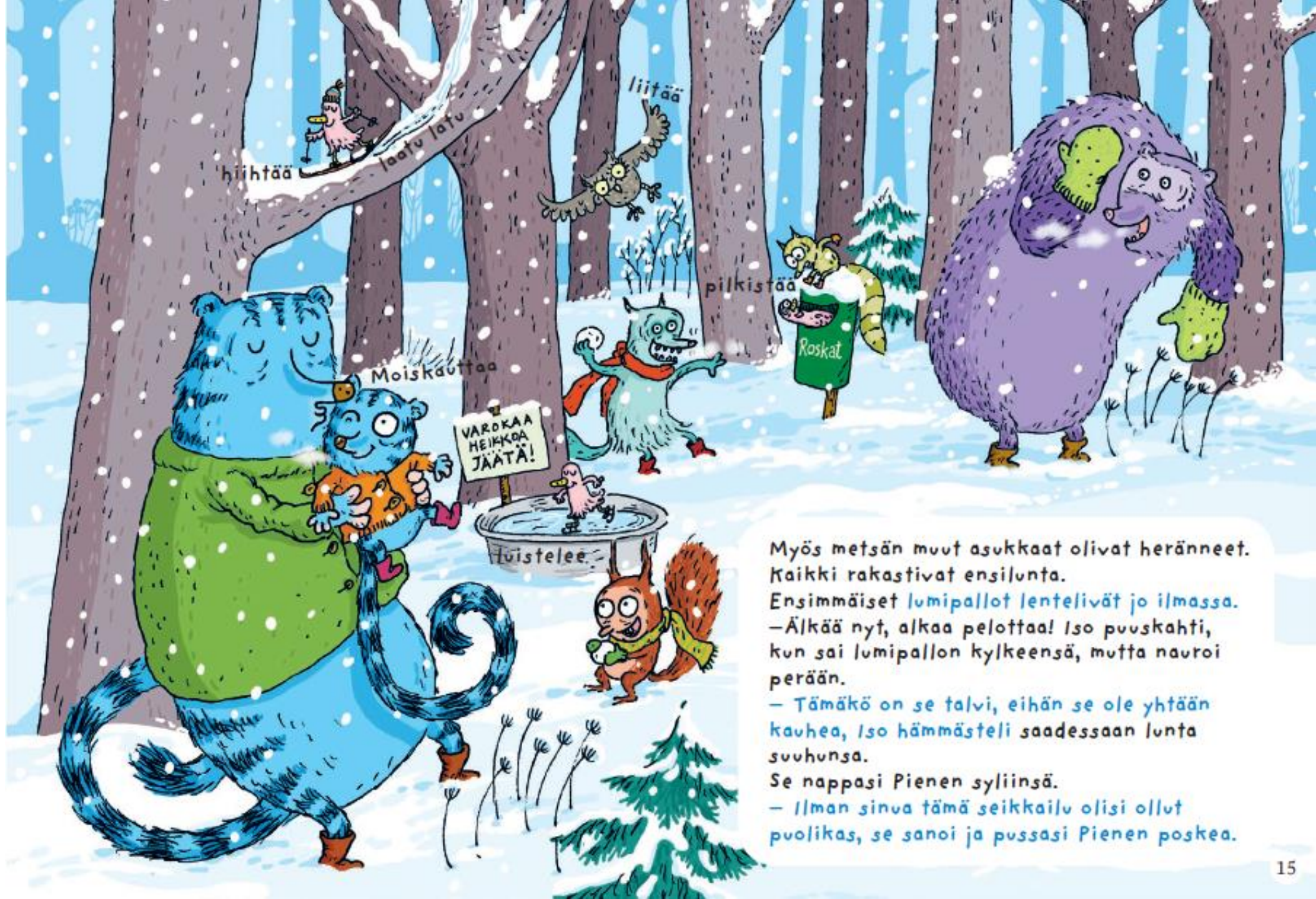
Taivaalta leijuvat lumihirtaleet peittivät kaiken alleen.

– Jihhuu, tule äkkiä katsomaan! Pieni huudahti.

Iso kurkisti varovaisesti ovenraosta.

– Saappaat jalkaan, nyt alkaa suuri seikkailu. Pieni nauroi ja kieri lumessa. *Iso* könsyi epäluuloisena perässä.

– Minä pystyn näkemään hengitykseni! *Iso* ulvahti. – Ja puheeni!! En ole ikinä aikaisemmin nähnyt puhettani! Se katsoi ihmeissään höyryä, jota pullahteli sen suusta sanojen mukana.

Myös metsän muut asukkaat olivat heränneet. Kaikki rakastivat ensilunta.

Ensimmäiset lumipallot lentelivät jo ilmassa.

– Älkää nyt, alkaa pelottaa! Iso puuskahti, kun sai lumipallon kylkeensä, mutta nauroi perään.

– Tämäkö on se talvi, eihän se ole yhtään kauhea, Iso hämmästeli saadessaan lunta suuhunsa.

Se nappasi Pienen syliinsä.

– Ilman sinua tämä seikkailu olisi ollut puolikas, se sanoi ja pussasi Pienen poskea.

Kuvakirjaa voi käyttää monenikäisten ja suomen kielen oppimisen eri vaiheissa olevien lasten kanssa osana ryhmän pedagogista toimintaa. Kuvakirjasta oheismateriaaleineen riittää iloa useisiin toiminta- ja leikkihetkiin ja useaksi vuodeksi. Kirja soveltuu käytettäväksi 3-vuotiaasta ylöspäin, ja se tarjoaa haastetta myös esi- ja alkuopetukseen!

Tarina ja kuvat:

Christel Rönns

Toimituskunta:

Juli-Anna Aerila,

Marjaana Gyekye,

Katja Haapanen,

Niina Kekki,

Maija S. Peltola,

Kimmo U. Peltola,

Inkeri Ruokonen,

Christel Rönns,

Nina Thurin,

Maria Tyrer

Paino:

Grano Oy 2022

Toivotamme kielitietoista
matkaa kaikille Ison ja
Pienen seikkailun
pyörteisiin lähteville
lapsille ja aikuisille!

Tutustu kirjaan ja oheismateriaaleihin

www.utu.fi/kielivertailu/lastenkirja

[LASTENKIRJA ISO JA PIENI – TALVEN ARVOITUS \(pdf\)](#)

[KUVAKORTIT \(pdf\)](#)

[KUUNTELE ESIPUHE](#)

[KUUNTELE ÄÄNIKIRJA](#)

[KUUNTELE ÄÄNIKIRJAN LYHYT VERSIO](#)

[KUUNTELE TALVEN ARVOITUS -LAULU](#)

[TALVEN ARVOITUS -LAULUN NUOTIT \(pdf\)](#)